

11. Konventsiiia pro dostup do informatsii, uchast hromadskosti v protsesi pryiniattia rishen ta dostup do pravosuiddia z pytan, shcho stosuuiatsia dovkillia Ofitsiinyi visnyk Ukrainyvid 14.05.2010. - № 33, stor. 12.
12. Kaliuzhnyi K.R. Sutnist informatsiinykh prav liudyny v nautsi informatsiinoho prava / K.R. Kaliuzhnyi // Yurydychnyi visnyk. – 2012. – № 4(25). – S. 55-58.

Рецензент: доктор юридичних наук, доцент Охріменко І.М.

УДК 321.01:323.21 (477)

Салманова О.Ю.,

начальник кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена дослідженню місця та ролі об'єднань громадян у загальній системі суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави. Також розроблені ґрунтовні висновки та пропозиції, щодо розглядаємої теми статті.

Ключові слова: економічна безпека держави, суб'єкти забезпечення економічної безпеки, недержавні організації, об'єднання громадян, громадські об'єднання.

Салманова А.Ю.,

начальник кафедри адміністративного права и процесса
Харьковского национального университета внутренних дел,
кандидат юридических наук, доцент

ОБЪЕДИНЕНИЕ ГРАЖДАН КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИСТЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА

Статья посвящена исследованию места и роли объединений граждан в общей системе субъектов обеспечения экономической безопасности государства. Также разработаны основательные выводы и предложения по рассматриваемой теме статьи.

Ключевые слова: экономическая безопасность государства, субъекты обеспечения экономической безопасности, негосударственные организации, объединения граждан, общественные объединения.

Salmanova O.Yu.,

Head of the Department of Administrative Law and Procedure
Kharkiv National University of Internal Affairs,
PhD, Associate Professor

ASSOCIATION OF CITIZENS AS A COMPONENT OF THE STATE OF ECONOMIC SECURITY

The article investigates the place and role of citizens' associations in the general system of subjects of economic security of the state. Also developed solid conclusions and proposals on the topic of the article.

Background is that at present all the more important in improving economic security of the state acquires the activities of non-state actors, including -ob'yednan citizens. It is becoming more obvious by the fact that solving the problem of economic security can not only be the prerogative of public authorities. Undoubtedly, the mechanism of economic security main role belongs to the state (and the bulk of direct business performs executive, within which are created and public security bodies). However, the issue of economic security of Ukraine is one of the most important national priorities and demands increased attention not only representatives of power structures, but also social and political movements, scientists and the general public.

The purpose of this article is to study the participation of associations in ensuring economic security. The goal leads to solving such basic tasks as defining the place and role of associations in the system of economic security, analysis of regulations governing the activities of associations in this area, and outline the areas of development and improvement of administrative regulation of their participation in ensuring economic security.

The conclusions are that the formation of the modern system of economic security should be based on an organic combination of state and private components. Today it is obvious the fact that economic security can not be effective without the active participation of the civil society and, in particular, such as associations, political parties and trade unions.

Keywords: economic security, subjects of economic security, non-governmental organizations, associations of citizens, public associations.

Актуальність проблематики. На сучасному етапі все більш важливого значення у підвищенні ефективності забезпечення економічної безпеки держави набуває діяльність недержавних суб'єктів, зокрема –об'єднань громадян. Стає все більш очевидним той факт, що вирішення проблеми забезпечення економічної безпеки не може бути прерогативою лише державних органів влади. Проте питання забезпечення економічної безпеки України є одним з найважливіших національних пріоритетів і вимагає посиленої уваги не тільки представників владних структур, але й громадських і політичних рухів, науковців, широких кіл громадськості.

Ступінь наукової розробки проблеми. Загальні проблеми економічної безпеки держави у сучасній науці достатньо широко розглядалися в працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як Л. Абалкін, О. Бандурка, О. Барановський, І. Бінько, З. Варналій, О. Власюк, В. Геєць, Б. Губський, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, Г. Пастернак-Таранушенко, В. Шлемко та ін. Окремі аспекти участі недержавних суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави досліджувались такими вітчизняними науковцями, як С. Головащенко, І. Жданов, В. Коваленко, О. Корнієвський, В. Крутов, В. Ліпкан, О. Юлдашев. Проте детальному аналізу діяльності таких суб'єктів недержавної системи забезпечення економічної безпеки, як об'єднання громадян, не приділялося достатньої уваги, що й зумовило актуальність даного дослідження.

Метою статті є дослідження питання участі об'єднань громадян у забезпеченні економічної безпеки держави. Поставлена мета зумовлює вирішення таких основних завдань, як: визначення місця і ролі об'єднань громадян у системі забезпечення економічної безпеки, аналіз нормативно-правових актів, що регулюють діяльність об'єднань громадян у цій сфері, а також окреслення напрямків розвитку та удосконалення адміністративно-правового регулювання їх участі у забезпеченні економічної безпеки держави.

Виклад матеріалу. Економічна безпека, що є основою життєдіяльності суспільства, його соціально-політичної та соціально-економічної стійкості, може бути розглянута як економічні відносини між державою, регіонами, підприємствами, окремими індивідами та їх об'єднаннями з приводу досягнення такого рівня розвитку економіки, за яким здійснюється ефективно задоволення потреб і гарантований захист інтересів усіх суб'єктів економіки [6, с. 15]. Конституція України чітко зазначає, що поряд із захистом суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної безпеки є найважливішою функцією держави і справою всього українського народу [1]. Таким чином, можна стверджувати, що обов'язок забезпечення економічної безпеки держави покладається не тільки на державні органи, а й на органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організацій, а також на всіх громадян України та їх об'єднання. Законом України «Про основи національної безпеки України» серед суб'єктів національної безпеки також визначено структури

недержавного сектору безпеки, зокрема – об'єднання громадян [8]. Встановлено, що громадяни, громадські та інші організації та об'єднання, які мають права і обов'язки щодо забезпечення економічної безпеки держави, добровільно і в порядку виконання конституційних обов'язків здійснюють заходи, визначені законодавством України щодо забезпечення її національної (у тому числі – й економічної) безпеки; привертають увагу суспільних і державних інститутів до небезпечних явищ і процесів у різних сферах життєдіяльності країни; у законний спосіб і законними засобами захищають власні права та інтереси, а також власну безпеку [8]. Держава ж, зі свого боку, забезпечує їм необхідний рівень правового і соціального захисту. Зокрема, зазначається, що активна діяльність інститутів громадянського суспільства має сприяти зміцненню гарантій додержання законності, прав і свобод людини та громадянина, забезпеченню адекватності системи національної безпеки загрозам національним інтересам та економічним можливостям держави [11].

Проте роль і місце, а також сам механізм реалізації громадянами своїх повноважень у сфері забезпечення економічної безпеки держави, як зазначають сучасні дослідники даної проблеми, у законодавстві України майже не розкриті [4; 5], що у великій мірі зумовлює несформованість недержавної системи забезпечення економічної безпеки на нинішньому етапі її розвитку. Так, В. Ліпкан відзначає, що у Стратегії національної безпеки України лише задекларовано участь громадян у забезпеченні НБУ, втім не визначено конкретні механізми, а головне напрями взаємодії із державними органами [5, с. 405]. О. Корнієвський виділяє ще декілька чинників об'єктивного та суб'єктивного характеру, що стоять на заваді її становлення – аполітичність переважної більшості населення країни; вкрай низький рівень довіри громадян до владних структур, політичних партій, інших громадських об'єднань; низький загальний рівень громадянської культури; відсутність кропіткої і конструктивної роботи політико-управлінської еліти щодо ефективного захисту інтересів громадян і підвищення рівня життя та ін. [2, с. 48].

Право на свободу об'єднання є невід'ємним правом громадян України, яке гарантується Конституцією. На конституційному рівні в Україні закріплене існування двох видів об'єднань громадян: ст. 36 Конституція України визначила, що громадяни України для здійснення і захисту своїх прав і свобод, а також задоволення політичних, економічних, культурних та інших інтересів мають право на об'єднання в політичні партії та громадські організації. До громадських організацій Конституція також відносить професійні спілки, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності [1]. Норми Конституції України, що стосуються об'єднань громадян, конкретизуються в інших законах і підзаконних актах. До таких нормативних актів, насамперед, належать Закони України «Про політичні партії в Україні», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про захист прав споживачів», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Порядок реєстрації символіки громадського об'єднання», «Про затвердження зразків свідоцтв про реєстрацію громадського об'єднання як громадської організації чи громадської спілки та про акредитацію відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації» тощо.

Закон України «Про громадські об'єднання» визначає громадське об'єднання як добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка. Громадська організація - це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадська спілка - це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи. Громадське об'єднання може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку. [7].

Громадські об'єднання для здійснення цілей і завдань, спрямованих на забезпечення, зокрема, економічної безпеки, відповідно до ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання», мають право: вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі), що стосуються забезпечення економічної безпеки; звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами щодо забезпечення економічної безпеки; одержувати у порядку, визначеному законом, публічну інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань у сфері забезпечення економічної безпеки, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації; брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя в сфері забезпечення економічної безпеки; здійснювати інші права, не заборонені законом.

Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право: бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства; здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню; засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) засоби масової інформації з метою інформаційного забезпечення системи економічної безпеки; брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності щодо забезпечення економічної безпеки. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створена ним юридична особа (товариство, підприємство) може бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону [7].

Політичною партією в Україні є зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, яке має своєю метою участь у виробленні державної політики, сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах [9]. Відповідно до ст. 12 Закону «Про політичні партії в Україні», політичні партії з метою забезпечення економічної безпеки мають право: вільно провадити свою діяльність щодо забезпечення економічної безпеки у межах, передбачених Конституцією України та законами України; брати участь у виробленні державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки; брати участь у формуванні органів влади, представництва в їх складі; використовувати державні засоби масової інформації, а також засновувати власні засоби масової інформації з метою інформаційного забезпечення економічної безпеки держави; підтримувати міжнародні зв'язки з політичними партіями, громадськими організаціями інших держав, міжнародними і міжурядовими організаціями; ідейно, організаційно та матеріально підтримувати інші об'єднання громадян, надавати допомогу у їх створенні з метою формування та зміцнення недержавної системи забезпечення економічної безпеки та ін.

Політичним партіям також гарантується: можливість викладати публічно і обстоювати свою позицію, у тому числі – з питань забезпечення економічної безпеки держави; брати участь в обговоренні та оприлюднювати і обґрунтовувати критичну оцінку дій і рішень органів влади у питаннях, пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки, використовуючи для цього державні і недержавні засоби масової інформації в порядку, встановленому законом; вносити до органів державної влади України та місцевого самоврядування пропозиції щодо підвищення ефективності забезпечення економічної безпеки та ін. [9].

Громадяни України мають також право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів, забезпечення економічної безпеки. Під професійною спілкою розуміється добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання) [10]. У своїй діяльності профспілки є незалежними від органів державної влади, органів місцевого самоуправління та інших громадських об'єднань, непідзвітні та непідконтрольні їм. Держава забезпечує реалізацію права громадян на об'єднання у професійні спілки та додержання прав та інтересів профспілок [10]. Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» встановлюються такі права профспілок, що можуть бути віднесені до діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки: право представляти і захищати права та інтереси членів профспілок, пов'язані із економічною безпекою; право брати участь у розробленні та здійсненні державної політики у галузі трудових відносин, зайнятості, охорони праці, соціального захисту та ін. [10].

Держава забезпечує додержання прав і законних інтересів об'єднань громадян, створюючи рівні можливості для їх діяльності. Втручання державних органів та службових осіб у діяльність об'єднань громадян, так само як і втручання об'єднань громадян у діяльність державних органів, службових осіб та у діяльність інших об'єднань громадян, не допускається [7].

Отже, об'єднання громадян як ключові суб'єкти недержавної системи економічної безпеки відіграють важливу роль у її забезпеченні. Їх призначення вбачається в тому, щоб якомога надійніше захищати особистість, суспільство і державу від можливих економічних небезпек та загроз, гармонізувати соціально-економічні інтереси людини, суспільства і держави. Об'єднання громадян мають у своєму арсеналі досить широкий спектр засобів, форм і методів впливу на стан забезпечення економічної безпеки, вони в змозі надавати суттєву допомогу державним органам у цьому процесі, а також привертати увагу населення до важливих проблем у даній сфері, створюючи таким чином необхідні передумови для широкої участі громадян у забезпеченні економічної безпеки держави.

Проте сьогодні в Україні зарано говорити про повноцінну систему недержавного забезпечення економічної безпеки, невід'ємною складовою якої є об'єднання громадян, адже наразі в країні ще замало організацій, що опікуються саме даними питаннями. Прикладами недержавних організацій, до сфери інтересів яких тою чи іншою мірою входять питання економічної безпеки, можуть бути недержавні аналітичні центри: Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова», що здійснює дослідження державної політики у сфері економічної політики, міжнародної та регіональної безпеки; Центр Міжнародної Безпеки та Стратегічних Студій, метою якого є дослідження та програми у галузі міжнародної та національної безпеки, розробка контрзаходів для усунення існуючих та потенційних загроз національним (у тому числі – й економічним) інтересам України; Центр дослідження національної безпеки, метою діяльності якого є дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників національної безпеки України та ін.; а також громадські організації: Інститут громадянського суспільства, до напрямків діяльності якого відносяться сприяння становленню та розвитку громадянського суспільства в Україні, правові, політологічні та економічні дослідження; Всеукраїнська громадська організація «Демократична дія», яка у своїй діяльності приділяє увагу темам національної безпеки України, а також інтеграції України в структури європейської та світової безпеки; Громадське об'єднання «Служба економічної безпеки», діяльність якої спрямована на виконання завдання забезпечення національної безпеки у сфері економічної безпеки, захист людини і громадянина, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз у контексті реалізації державної політики національної безпеки, надання відповідної допомоги підрозділам правоохоронних і силових структур, органам місцевого самоврядування та державним установам.

Висновок. Таким чином, формування сучасної системи економічної безпеки повинне відбуватися на основі органічного поєднання її державної та недержавної складових. До головних напрямків розвитку та удосконалення адміністративно-правового регулювання участі об'єднань громадян у забезпеченні економічної безпеки держави можна віднести:

1) розробку та вдосконалення нормативно-правових актів, які регламентують суспільні відносини у сфері економічної безпеки за участю громадських об'єднань. Вирішення значної кількості проблем, пов'язаних із діяльністю громадських об'єднань у сфері забезпечення економічної безпеки, безпосередньо пов'язане із зміною чинного законодавства, зокрема Закону України «Про основи національної безпеки України»,

який повинен чітко закріплювати роль та повноваження об'єднань громадян серед інших недержавних суб'єктів, їх місце у загальній системі забезпечення економічної безпеки держави, а також із розробкою нових нормативних актів, що мають закріплювати адміністративно-правові механізми регулювання діяльності об'єднань громадян у сфері забезпечення економічної безпеки, визначати основи їх взаємодії із органами державної влади, а також механізми здійснення громадського контролю у даній сфері;

2) вдосконалення системи взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства, у тому числі – з об'єднаннями громадян. Забезпечення ефективного зв'язку об'єднань громадян з державними елементами системи забезпечення економічної безпеки передбачає утворення і розвиток низки координаційних органів, експертних, консультативних рад при органах виконавчої влади, діяльність яких пов'язана із забезпеченням економічної безпеки. Деякі науковці наголошують також на необхідності існування єдиного координуючого органу як методичного та організаційного центру, яким, наприклад, може бути створений при РНБО України Центр недержавного забезпечення національної безпеки, або Незалежна громадська консультативна рада, яка б складалася з представників українського і міжнародного експертних співтовариств [2, с. 48]. Удосконалення механізму адміністративно-правового забезпечення економічної безпеки на регіональному рівні може відбуватися також шляхом створення місцевих рад національної безпеки та оборони, які були б підпорядковані місцевим державним адміністраціям та Раді національної безпеки та оборони України [3, с. 17]. Створення таких органів допоможе підвищити ефективність роботи та створить дієві механізми забезпечення економічної безпеки;

– запровадження системи громадського контролю за діяльністю органів державної влади у сфері забезпечення економічної безпеки. У Стратегії національної безпеки України, затвердженій Указом Президента України, відзначається, що активна діяльність інститутів громадянського суспільства сприятиме зміцненню законності, гарантій додержання прав і свобод людини і громадянина, адекватності системи національної безпеки загрозам національним інтересам та економічним можливостям держави [11]. Механізми громадського контролю потребують свого удосконалення шляхом: своєчасного і достовірного інформування суспільства про діяльність у цій сфері органів державної влади; проведення громадської експертизи проектів нормативно-правових актів, концепцій і програм з питань національної (у тому числі – й економічної) безпеки та врахування її висновків; створення громадських експертних рад при органах виконавчої влади, які діють у сфері забезпечення економічної безпеки; широкого залучення громадськості до обговорення найбільш гострих проблем економічної безпеки в ході опрацювання відповідних державних рішень.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Корнієвський О.А. Громадські об'єднання як суб'єкт політики національної безпеки: постановка проблеми / О.А. Корнієвський // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1 (10). – С. 43-50.
3. Котковський В.Р. Державне регулювання економічної безпеки в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 – «Механізми державного управління» / В.Р. Котковський. – Запоріжжя, 2007. – 20 с.

4. Крутов В.В. Недержавна система безпеки як складова національної безпеки України: теоретико-правові аспекти / В.В. Крутов // Стратегічна панорама. – 2008. – № 2. – С. 100-103.
5. Ліпкан В.А. Національна безпека держави / В.А. Ліпкан. – К. : КНТ, 2009. – 575 с.
6. Мішина І.Г. Економічна безпека в умовах ринкових трансформацій: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.01 / І.Г. Мішина; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2007. – 20 с.
7. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 1. – Ст.1.
8. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р., № 964-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 39. – Ст.351.
9. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст.118.
10. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст.397.
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 26.05.2015 р., № 287/2015 // Офіційний вісник України від 09.06.2015 р. – № 43. – С. 14. – Ст. 1353.

References:

1. Konstytutsiya Ukrainy // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1996. – # 30. – St. 141.
2. Korniyevs'kyu O.A. Hromads'ki ob"yednannya yak sub"yekt polityky natsional'noyi bezpeky: postanovka problemy / O.A. Korniyevs'kyu // Stratehichni priorytety. – 2009. – # 1 (10). – S. 43-50.
3. Kotkovs'kyu V.R. Derzhavne rehulyuvannya ekonomichnoyi bezpeky v Ukraini : avtoref.dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk z derzh. upr.: spets. 25.00.02 – «Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya» / V.R. Kotkovs'kyu. – Zaporizhzhya, 2007. – 20 s.
4. Krutov V.V. Nderzhavna systema bezpeky yak skladova natsional'noyi bezpeky Ukrainy: teoretyko-pravovi aspekty / V.V. Krutov // Stratehichna panorama. – 2008. – # 2. – S. 100-103.
5. Lipkan V.A. Natsional'na bezpeka derzhavy / V.A. Lipkan. – K. : KNT, 2009. – 575 s.
6. Mishyna I.H. Ekonomichna bezpeka v umovakh rynkovykh transformatsiy: avtoref. dys... kand. ekon. nauk: 08.00.01 / I.H. Mishyna; Donets. nats. un-t. – Donets'k, 2007. – 20 s.
7. Pro hromads'kiob"yednannya: Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 # 4572-VI // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy (VVR). – 2013. – # 1. – St.1.
8. Pro osnovy natsional'noyi bezpeky Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 19.06.2003 r., # 964-IV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy (VVR). – 2003. – # 39. – St.351.
9. Pro politychni partiyy v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 # 2365-III // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2001. – # 23. – St.118.
10. Pro profesiyni spilky, yikh prava ta harantiyy diyal'nosti : Zakon Ukrainy vid 15.09.1999 # 1045-XIV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1999. – # 45. – St.397.
11. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnya 2015 roku “Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrainy : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26.05.2015 r., # 287/2015 // Ofitsiynyy visnyk Ukrainy vid 09.06.2015 r. – # 43. – S. 14. – St. 1353.

***Рецензент:** доктор юридичних наук, професор Лоцихін О.М.*

УДК: 347

Сербин Р.А.,

здобувач кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗАСНОВНИКІВ ТА УЧАСНИКІВ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У цій статті здійснено аналіз діяльності засновників та учасників благодійних організацій. Зокрема, автором досліджено відповідний понятійний апарат, який міститься в науковій літературі та нормативно-правових актах, унесено пропозиції щодо розуміння змісту понять «засновник благодійної